

SŁOWNICZEK TERMINÓW FACHOWYCH

Lp	Termin polski	Termin angielski	Opis
1.	broaching	broaching	utrata sterowności na fali nadchodzącej od rufy, wskutek której jacht zostaje obrócony burtą do fali
2.	czynnik dostrojenia	tuning factor	stosunek okresu drgań (kołysań) własnych danego układu fizycznego do okresu wymuszeń
3.	drżania własne	natural oscillations	drżania wykonywane przez ciała wytrącone z położenia równowagi i pozostawione swobodnie
4.	dzielność morską	seakindlines	korzystne charakterystyki kołysań, zalewania i mała strata prędkości jachtu na fali
5.	energia prostująca	righting energy	energia potencjalna, jaka dysponuje przechylony jacht, sprawiająca, że ma on skłonność do wyprostowania się
6.	energia przechylająca	heeling energy	energia, którą akumuluje jacht w trakcie przechylania
7.	energii absorbcja	absorbing energy	przyjmowanie i magazynowanie energii przez układ fizyczny od innego układu fizycznego
8.	energii przekazywanie	energy transfer	proces przepływu energii z jednego układu fizycznego do drugiego
9.	fala głębokowodna	deep water wave	fala wędrująca po akwenie o głębokości równej co najmniej połowie długości fali; obecność dna nie wpływająca na jej zachowanie
10.	fala na głębokościach przejściowych	transient wave	fala wędrująca po akwenie o głębokości równej lub mniejszej niż połowa, ale większej niż 1/20 długości fali; w takich warunkach obecność dna silnie wpływa na jej zachowanie i kształt
11.	fala płytkowodna	shallow water wave	fala wędrująca po akwenie o głębokości równej lub mniejszej niż 1/20 długości fali
12.	fala regularna	regular (sinusoidal) wave	fala nie załamująca się o profilu w kształcie sinusoidy
13.	przeciętna wysokość fali	wave height, average	średnia wysokość analizowanych fal
14.	kawitacja	cavitation	zjawisko polegające na tworzeniu się wewnątrz poruszającej się cieczy w miejscach, gdzie ciśnienie spada poniżej ciśnienia pary nasyconej w danej temperaturze, obszaru wypełnionego niejednorodną mieszaniną dwóch faz - ciekłej i gazowej
15.	kąt „bez powrotu”	angle of no return	kąt przechyłu, po którego przekroczeniu jacht nie powróci samodzielnie do pozycji wyprostowanej
	kąt oderwania przepływu	stall angle	kąt natarcia przy którym następuje oderwanie przepływu
17.	kąt zakresu ramion	angle of vanishing stability	kąt, przy którym krzywa momentu prostującego przecina oś odciętych, moment prostujący opada do 0
18.	krzywa stateczności	stability curve	krzywa odwzorująca zmiany wartości momentu prostującego w funkcji zmian kąta przechyłu
19.	metacentrum	metacentre	punkt przecięcia płaszczyzny symetrii jachtu przechylonego o pewien bardzo niewielki kąt z prostą pionową przechodzącą przez środek wyporu
20.	moment bezwładności	moment of inertia	wielkość fizyczna będąca miarą rozłożenia masy ciała względem osi obrotu, a zarazem miarą oporu przed przyspieszeniem tego ciała w ruchu obrotowym względem tej osi
21.	moment bezwładności kołysań	roll moment of inertia	moment bezwładności względem osi kołysań jachtu
22.	moment kołyszący	rolling moment	moment sił wymuszający kołysanie jachtu
23.	moment prostujący	righting momentum	iloczyn ramienia momentu prostującego i ciężaru (lub wyporu) będący miarą tendencji przechylonego kadłuba do wyprostowania się
24.	moment przechylający	heeling moment	moment sił powodujący przechył jachtu
25.	oderwanie przepływu	stall	zjawisko gwałtownego odchylenia linii strug cieczy lub gazu od powierzchni „podciśnieniowej” płata, wzdłuż której miały przebiegać

26	przepływ jednorodny	uniform flow	przepływ, w którym w całym analizowanym polu miejscowe prędkości mają jednakowe wartości i kierunki
27	przepływ niejednorodny	non-uniform flow	przepływ, w którym w całym analizowanym polu miejscowe prędkości mają różne wartości i kierunki
28	przepływ nieustalony	unsteady flow	przepływ, w którym wartości prędkości miejscowych zmieniają się w czasie
29	przepływ ustalony	steady flow	przepływ, w którym wartości prędkości miejscowych nie zmieniają się w czasie
30	promień bezwładności	gyradius	odległość od osi obrotu, w jakiej należałoby skupić całą masę danego układu fizycznego bez zmiany jego momentu bezwładności
31	promień metacentryczny	metacentric radius	odległość między metacentrum a środkiem wyporu, będąca miarą stateczności uwarunkowanej kształtem kadłuba
32	ramię momentu prostującego	righting lever	pozioma odległość między dwiema pionowymi płaszczyznami, z których jedna przechodzi przez środek ciężkości, druga przez środek wyporu kadłuba
33	rezonans	resonant	zjawisko wzmacniania, niekiedy bardzo gwałtownego, oscylacji układu fizycznego w sytuacji, gdy częstotliwość wymuszeń zbliża się do częstotliwości oscylacji własnych układu
34	samosterowność	self steering	zdolność jachtu do samodzielnego utrzymywania zadanego kursu mimo działania czynników zakłócających
35	sleming	slamming	uderzenia dziobem o wodę pojawiające się podczas ruchu jachtu na fali przeciwnej
36	stateczność ciężaru	weight stability	składnik całkowitego momentu prostującego wynikający z usytuowania środka ciężkości przechylonego kadłuba; zależny od rozłożenia ciężaru wewnątrz lub zewnątrz kadłuba
37	stateczność dodatnia	positive stability	moment sił wyporu i ciężkości powodujący prostowanie się przechylonego jachtu, pojawiający się przy przechyłach mniejszych niż kąt zakresu ramion
38	stateczność dynamiczna	dynamical stability	cecha jachtu pozwalająca mu zachować stateczność jedynie wskutek pozostawania w ruchu
39	stateczność dynamiczna metacentryczna	metacentric dynamical stability	zdolność jachtu do zachowania eksploatacyjnie dopuszczalnego kąta przechyłu pod wpływem dynamicznie działającego momentu przechylającego; jej miarą jest praca, jaką trzeba wykonać przechylając jacht do danego kąta
40	stateczność kształtu	form stability	składnik całkowitego momentu prostującego wynikający z usytuowania środka wyporu przechylonego kadłuba; zależny od kształtu kadłuba
41	stateczność kursowa	course-keeping , directional stability	zdolność jachtu do zachowania prostego kursu bez udziału sternika
42	stateczności statyczna	statical stability, (hydrostatical stability)	zdolność jachtu do zachowania eksploatacyjnie dopuszczalnego kąta przechyłu pod wpływem statycznie działającego momentu przechylającego; jej miarą jest moment prostujący przy danym kącie przechyłu (na spokojnej wodzie)
43	stateczność ujemna	negative stability	moment sił wyporu i ciężkości powodujący wywracanie przechylonego jachtu, pojawiający się po przekroczeniu przechyłu odpowiadającemu kątowi zakresu ramion
44	strumień spływający	downwash	strumień, który po opłynięciu płata przemieszcza się poza krawędź spływu
45	warunki synchroniczności	synchronous condition	sytuacja, w której okresy rytmicznie powtarzających się różnych zjawisk fizycznych np. kołysania osiągają jednakową lub bardzo zbliżoną wartość.
46	wentylacja	ventilation	zjawisko zasysania powietrza atmosferycznego na tę stronę płata hydrodynamicznego, po której panuje podciśnienie
47	wrężnica	section	obrys powstający w wyniku przecięcia bryły kadłuba płaszczyzną pionową prostopadłą do płaszczyzny symetrii tego kadłuba
48	współczynnik pełnotliwości wrężnicy	section coefficient	stosunek pola powierzchni wrężnicy do pola powierzchni prostokąta opisanego na tej wrężnicy
49	wysokość metacentryczna	metacentric height	odległość między metacentrum a środkiem ciężkości, będąca miarą statycznej stateczności początkowej (przy małych kątach przechyłu jachtu)

